

Organisatie gedragsaanpak met focus op gedragsinterventies.

Aanleiding

Kennis van gedrag wordt als een belangrijke factor gezien om de coronacrisis en het gedragsvraagstuk dat hiermee samenhangt aan te kunnen pakken.

Gedragsinzichten kunnen maatregelen effectiever maken

- > En ook de *naleving* van de maatregelen verbeteren
- > En de *negatieve effecten* van maatregelen helpen bestrijden
- > Dat heeft drie componenten
 1. Kennis van gedrag aan de voorkant (bij het ontwerp van maatregelen)
 2. Stimuleren en faciliteren van de naleving van de maatregelen (peen-preek-zweep)
 3. Stimuleren en faciliteren dat we elkaar de crisis door helpen (perspectief en 'wij')

Deze notitie geeft een integraal beeld van de manieren waarop momenteel gedrag geïntegreerd is binnen de COVID-19 aanpak.

Deze notitie beschrijft met name de rolverdeling tussen de organisaties RRT en DG Samenleving en Covid 19 t.a.v. de ontwikkeling en implementatie van gedragsinterventies die gericht zijn op het beter naleven van maatregelen.

A. Rolverdeling tussen de 4 organisaties:

Rapid Response Team (RRT):

Het RRT bedenkt en ontwikkelt ideeën voor gedragsinterventies gericht op het beter naleven van de bestaande (1,5 m samenleving) en nieuwe maatregelen (bv feestdagen/vakanties/ in toekomst: ordentelijk verloop vaccinaties). Hierbij maken zij gebruik van de inzichten over naleving van de gedragsregels en beïnvloedende factoren van de corona gedragsunit van het RIVM en vragen ze de gedragsunit om te reflecteren op hun ideeën voor interventies. Het RRT doet de 1^e testen (fase 1) om te bekijken of de voorstellen effectief en haalbaar kunnen zijn. Het RRT is opdrachtgever van creatieve bureaus en onderzoeksbureaus voor idee ontwikkeling en 1^e testen.

Het RRT brengt ook gedragsexpertise in bij de middellange en lange termijn thema's van programma DGSC-19.

In het RRT is expertise nodig van gedragsexperts: mensen die zijn afgestudeerd in de sociale psychologie, gedragseconomie of aanverwante studie.

DG Samenleving en Covid 19 (DGSC-19):

Vanuit het DGSC-19, thema "kennis voor beleid" worden gedragspilots praktisch uitgewerkt en uitgevoerd (fase 2), die bij succes ook breder opgeschaald (fase 3) kunnen worden om tot betere naleving van de (basis)regels te komen.

Voor deze opdracht is in DGSC-19 zowel beleidsmatige als uitvoerende expertise nodig. NB Deze expertise moet nog geworven worden.

N.a.v. de beleidsontwikkeling in de themagroepen van DGSC-19 zullen (naast het RRT) ook ideeën voor gedragsinterventies opleveren welke voor advies worden voorgelegd aan de corona gedragsunit van het RIVM. Ook hiervoor zullen ideeën voor gedragsinterventies ontwikkeld worden door RRT.

Daarnaast wordt binnen het thema “kennis voor beleid” kennis ontsloten waaronder gedragsinzichten die van belang is voor de acute, middellange en lange termijn thema’s Samenleving en Covid-19.

Nationaal Coördinator Terrorisme en Terrorismebestrijding en Veiligheid (NCTV) en Nationaal Kernteam Crisisorganisatie (NKC)

NCTV: coördineren de besluitvorming over maatregelenpakketten, waarbij naast bijv. een handhavings- en sociaal/economische toets ook een gedragstoets plaatsvindt op basis van input vanuit de RIVM gedragsunit. De NCTV heeft hiervoor een directe lijn met de RIVM gedragsunit om input te vragen op maatregelen en te sparren over de maatregelen.

NKC: Communiceert over de aangekondigde maatregelen en ontwikkelt hiervoor communicatiestrategieën. Hierbij wordt onder andere gedragskennis van de corona gedragsunit van het RIVM ingezet om de communicatie te optimaliseren.

RIVM Corona Gedragsunit

De corona gedragsunit van het RIVM onderzoekt in opdracht van het ministerie van VWS de naleving van corona gedragsregels en maatregelen in Nederland en bijbehorende gedrag beïnvloedende factoren. Daarnaast volgt zij de (inter)nationale gedragswetenschappelijke literatuur en brengt zij inspirerende voorbeelden in beeld hoe naleving bevordert kan worden met oog voor kwaliteit van leven. Zij wordt bijgestaan door een onafhankelijke wetenschappelijke adviesraad bestaande uit 15 hoogleraren. Vanaf de oprichting van het RRT afgelopen zomer fungeert de gedragsunit als adviseur en vraagbaak ten aanzien van interventie-ideeën. Dezelfde rol kan de unit bieden aan DGSC-19.

Vanaf eind maart is de gedragsunit betrokken bij het NKC als adviseur bij campagnes en persconferenties. Vanaf oktober speelt de gedragsunit ook een rol in de reflectie op beoogde maatregelen / scenario’s van de NCTV.

B. Governance: Verantwoording, middelen

Verantwoording:

- De Corona Gedragsunit rapporteert aan DG RIVM; RRT rapporteert aan SG FIN en SG VWS en DG SC-19 aan Directeur Generaal SC-19; en NCTV/NKC aan NCTV voor uitvoeren van de eigen werkzaamheden.
- Akkoord over de overdracht van de werkzaamheden voor de gedragsinterventies tussen de organisaties en de aanspraak op de benodigde middelen vindt plaats in samenspraak door DG SC-19, SG FIN, SG VWS, NCTV en NKC.

Toets interventie:

Versie op verzoek NCTV:

- Voordat een voorstel wordt voorgesteld voor implementatie vindt er door NCTV een toets plaats of een interventie in lijn is met de geldende (of voorgenomen) maatregelen en er vindt er door

NKC een toets plaats of een voorstel in lijn is met de communicatiestrategie waarna concrete maatregelen ingebracht kunnen worden in de besluitvormingscyclus over het maatregelenpakket.

- Ook DG SC-19 en het RRT maken vanuit hun eigen rol een inschatting van de politieke en publicitaire risico's.

ACC/MCC

- Het ACC/MCC worden via de besluitvormingscyclus betrokken bij concrete maatregelen.
- Verder wordt het ACC/MCC op regelmatige wijze geïnformeerd over de voortgang van gedragsinterventies (coördinatie door DGCV-19)

C. Onderlinge werkwijze

- In bovengenoemde 4 organisaties wordt capaciteit (zie D. benodigde capaciteit en middelen) georganiseerd waaronder in elke organisatie een coördinator/aanspreekpunt voor de andere organisaties. Zij vormen samen dus een viermanschap die voortdurend (wekelijks overleg) op de hoogte zijn van stavaza in elkaars organisaties en snel op elkaar kan inspelen.
- De definitie van testen (fase 1, RRT), pilots en opschaling (fase 2 en 3, DGSC-19) en benodigde communicatie inzet in pilot (fase 2) of opschaling (fase 3) is niet nader af te bakenen en overdracht vindt plaats in goed overleg tussen coördinatoren en organisaties.
- Uitkomst van de idee ontwikkeling van RRT kan ook het voorstel zijn tot (grootschalige) communicatie inzet. In dat geval wordt door RRT, DG SC-19 en NKC bekeken welke partij (b.v. overheid (bepaald departement, NKC, of externe partij zoals Horeca Nederland) de beste afzender is van de campagne.
- Overdracht naar volgende fase gaat gepaard met een beknopt overdrachtdossier inclusief behaalde resultaten, toelichting op welk element van een gedragsmaatregel deze ingrijpt en voorstel voor werkwijze in volgende organisatie/volgende fase. In een overdrachtdossier worden nieuwe gedragsinterventies zoveel mogelijk gebundeld.
- De benodigde middelen (zie D. benodigde capaciteit en middelen) voor de 3 organisaties wordt beschikbaar gesteld vanuit DGSC-19 (NB deze middelen en ook capaciteit bij DGSC-19 moeten nog geregeld worden. Tot die tijd worden testen (fase 1) bekostigt via de betrokken departementen).
- Het staf bureau van DGSC-19 kan ondersteunen bij de inkoop voor alle 3 organisaties. Bij het inhuren van bureaus om pilots uit te voeren of gedragsmaatregelen verder uit te werken (fase 1, 2 en 3) is het belangrijk dat we de aankoopregels goed volgen. RRT en DGSC-19 zullen vaak dezelfde bureaus inhuren en dan krijg je al snel een stapeling van opdrachten aan dezelfde partij. Dit moet worden voorkomen.

Overige benodigde expertise, inzet en afstemming

GGD: Er wordt een formele link gelegd tussen de structuur van deze 3 organisaties en GGD. Dit is nodig omdat GGD in nauw contact staat met burgers rondom het testen op Corona. Daarmee vormen ze een belangrijke schakel in de communicatie (en dus ook gedragsinterventies) richting burgers.

VNG: Gemeenten spelen een belangrijke rol in lokale publiekscommunicatie en kunnen daarmee de overbelaste GGD'en op dit punt ontzorgen. Zij kunnen burgers informeren en ondersteunen en

tevens toezien op naleving. Met name bij het communiceren en ondersteunen van burgers kunnen kleine en grotere gedragsinterventies worden benut. Dit doen gemeenten al in meer of mindere mate. Zij kunnen daarmee ook leverancier zijn van inspirerende voorbeelden en concrete interventies die ook elders kunnen worden ingezet, al dan niet met extra steun vanuit DGSC-19.

DPC: Bij het NKC is een gedragspecialist wordt uit Dienst Publieke Communicatie aanwezig

buiten verzoek

buiten verzoek